

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 7340

(13) U

(51) 7 C07D233/54

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬВИДАЄТЬСЯ ПІД
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ВЛАСНИКА
ПАТЕНТУ

(54) СОЛІ ПОЛІНІТРОАРИЛПОХІДНИХ ДЕЯКИХ ЗАМІЩЕНИХ S-ТРИАЗОЛІВ

1

2

(21) 20041209884

(22) 02 12 2004

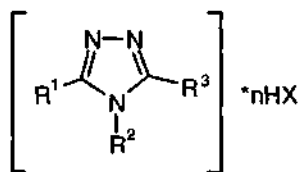
(24) 15 06 2005

(62) 2004010047, 08 01 2004

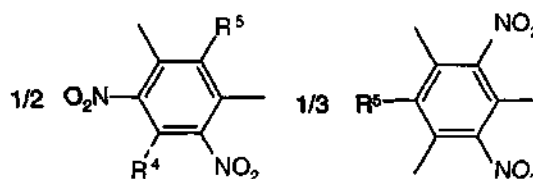
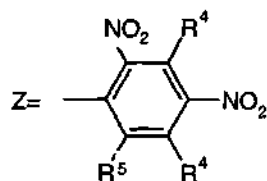
(46) 15 06 2005, Бюл. № 6, 2005 р.

(72) Панасюк Олександр Григорович, Шестозуб
Анатолій Борисович(73) Панасюк Олександр Григорович, Шестозуб
Анатолій Борисович

(57) Солі полінітроарилпохідних деяких заміщених s-триазолів, які, крім відомої речовини - 3-пикриламіно-s-триазолу, включають речовини загальної формули (1)

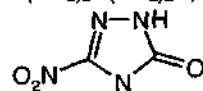

де $\text{R}^1, \text{R}^2=\text{H}, \text{R}, \text{NH}_2, \text{ZNR}, \text{NHR}, \text{NR}_2, \text{R}^3=\text{H}, \text{NHNH}_2, \text{NRNH}_2, \text{R}, \text{NRNHZ}, \text{NZNH}_2, \text{NHNHZ}, \text{NZNR}_2, \text{NHNHRZ}, \text{NR}_2, \text{NHZ}, \text{NH}_2, \text{NHR}, \text{ZNR}$, причому $\text{R}=\text{алкил } \text{C}_x\text{H}_{2x+1}$, $x=1-5$, $n=1-6$, $\text{R}^1, \text{R}^2, \text{R}^3$ не можуть бути одночасно $\text{H}, \text{R}, \text{NR}_2, \text{NHZ}$ і NRZ ,

$\text{R}^4=\text{H}, \text{NH}_2, \text{R}^5=\text{H}, \text{NO}_2, \text{NH}_2, \text{Alk}, \text{AlkO}, \text{Alk}=\text{CH}_3, \text{C}_2\text{H}_5, \text{C}_3\text{H}_7, \text{t-C}_3\text{H}_7, \text{X}=\text{NO}_3, \text{ClO}_4, \text{ClO}_3, \text{N}_3, 5\text{-нітроамінотетразолят}, 2,4,6\text{-(O}_2\text{N)}_3\text{C}_6\text{H}_2\text{O}, 2,4\text{-динітрофенолят}, \text{стифнат}, \frac{1}{2}(\text{O}_2\text{NNCH}_2)_2$.

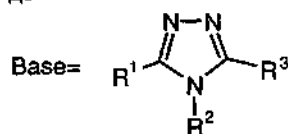
$[\text{CH}_3\text{NNO}_2]$, метилпикрат, $\frac{1}{2}[(\text{O}_2\text{NN})_2\text{CH}_2]$, 5-нітротетразолят, 3,5-динітротриазолят, 2,4-($\text{O}_2\text{N})_2\text{C}_6\text{H}_3\text{O}$, $[\text{N}(\text{NO}_2)_2]$, $[\text{C}(\text{NO}_2)_3]$, $[\text{N}(\text{CN})_2]$, $\frac{1}{2}[\text{C}(\text{NO}_2)_2]_2$, $\text{O}_2\text{NNCH}_2\text{NHNO}_2$, $\text{O}_2\text{NN}(\text{CH}_2)_2\text{NHNO}_2$, $\text{C}(\text{NO}_2)_2\text{C}(\text{NO}_2)_2\text{H}$, $\text{C}(\text{CN})_3$,

причому речовини (1) отримують в дві стадії, на першій стадії відповідні аміно-(гідразіно)-s-триазолі арилиують полінітроарилгалогенідами, на другій стадії кінцеві солі отримують за реакцією нейтралізації

Base · nHX → Base nHX

де

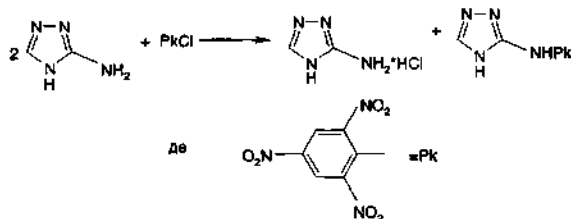
Корисна модель стосується області загальної та органічної хімії, зокрема, хімії полінітроарилпохідних деяких аміно-(гідразіно)-1,2,4-триазолів. Останні є слабкими основами, які утворюють солі з кислотами-окисниками або енергоємними кислотами. Отримані при цьому солі можуть бути застосовані як компоненти високоенергетичних композицій.

Найбільш близьким за технічною суттю та результатом, який досягається, до корисної моделі, що заявляється, є речовина 3-(2,4,6-тринітрофеніламіно)-1,2,4-триазол(або 3-пикриламіно-s-триазол), який отримують в середовищі диметилформаміду (ДМФА) за схемою

(13) U

(11) 7340

(19) UA

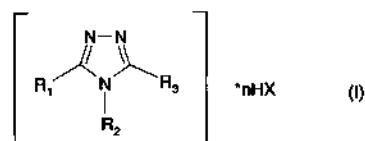

[Пат. США №3483211 МКВ⁴ C07D / Coburn M.D., заявл. 17.05.67, опубл. 09.12.69р. НКВ 260-308] (прототип).

Недоліками властивостей речовини є порівняно невелика енергоємність отриманої речовини (відносно відповідної солі з кислотою-окисником).

Завдання корисної моделі - отримання енергоємних солей полінітроарилпохідних деяких аміно-(гідразино)-s-триазолів.

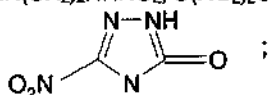
Поставлене завдання вирішується тим, що відома речовина - 3-пікриламіно-s-триазол - доповнюється речовинами загальної формули (I):

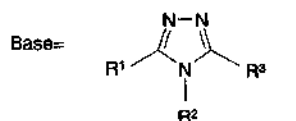
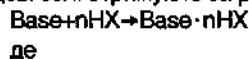
де $\text{R}^1, \text{R}^2 = \text{H}, \text{R}, \text{NH}_2, \text{ZNH}, \text{ZNR}, \text{NHR}, \text{NR}_2$; $\text{R}^3 = \text{H}, \text{NHNH}_2, \text{NRNH}_2, \text{R}, \text{NRNHZ}, \text{NZNH}_2, \text{NHNHZ}, \text{NZNR}_2, \text{NHNRR}_2, \text{NR}_2, \text{NHZ}, \text{NH}_2, \text{NHR}, \text{ZNR}$; причому $\text{R} = \text{алкіл } \text{C}_x\text{H}_{2x+1}$; $x=1-5$, $n=1-6$; $\text{R}^1, \text{R}^2, \text{R}^3$ не можуть бути одночасно $\text{H}, \text{R}, \text{NR}_2, \text{NHZ}$ и NRZ ;

$\text{R}^4 = \text{H}, \text{NH}_2$; $\text{R}^5 = \text{H}, \text{NO}_2, \text{NH}_2, \text{Alk}, \text{AlkO}$; $\text{Alk} = \text{CH}_3, \text{C}_2\text{H}_5, \text{C}_3\text{H}_7, i\text{-C}_3\text{H}_7$; $\text{X} = \text{NO}_3, \text{ClO}_4, \text{ClO}_3, \text{N}_3$, 5-нітроамінотетразолят, 2,4,6-(O_2N)₃ $\text{C}_6\text{H}_2\text{O}$, 2,4-динітрофенолят, стифнат, $\frac{1}{2} (\text{O}_2\text{NNCH}_2)_2$, $[\text{CH}_3\text{NNO}_2]$, метилпікат, $\frac{1}{2} [(\text{O}_2\text{NN})_2\text{CH}_2]$, 5-ніротетразолят, 3,5-дінітротриазолят, 2,4-(O_2N)₂ $\text{C}_6\text{H}_3\text{O}$, $[\text{N}(\text{NO}_2)_2]$, $[\text{C}(\text{NO}_2)_3]$, $[\text{N}(\text{CN})_2]$, $\frac{1}{2} [\text{C}(\text{NO}_2)_2]_2$, $\text{O}_2\text{NNCH}_2\text{NHNO}_2$, $\text{O}_2\text{NN}(\text{CH}_2)_2\text{NHNO}_2$, $\text{C}(\text{NO}_2)_2\text{C}(\text{NO}_2)_2\text{H}$; $\text{C}(\text{CN})_3$.

причому речовини (I) отримують в дві стадії. На першій стадії відповідні аміно-(гідразино)-s-триазолі арилюють полінітроарилгалогенідами, на другій стадії кінцеві солі отримують за реакцією нейтралізації

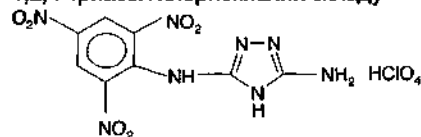

Суттєвими відмінностями корисної моделі в порівнянні з прототипом є:

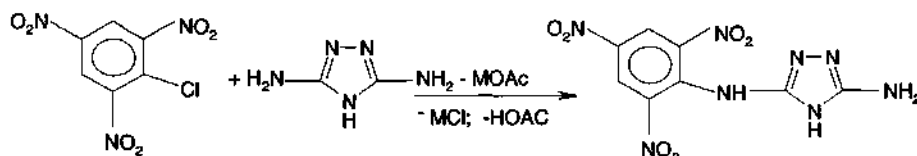
- отримання більш енергоємних сполук за рахунок солеутворення полінітроарилпохідних з кислотами-окисниками та/або з енергоємними кислотами.

Наводимо приклади виконання корисної моделі.

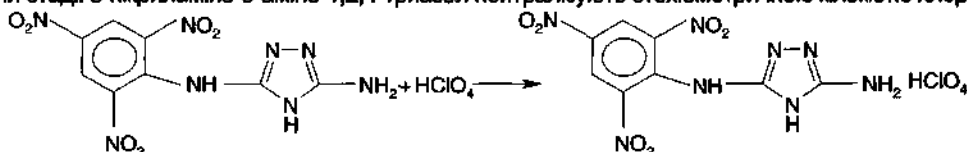
Приклад 1. 3-(2,4,6-фінітрофеніламіно)-5-аміно-1,2,4-триазол хлорнокислий складу

Речовину отримують в дві стадії. На першій стадії отримують 3-пікриламіно-5-аміно-s-триазол алкілюванням гуаназолу пікрилхлоридом:

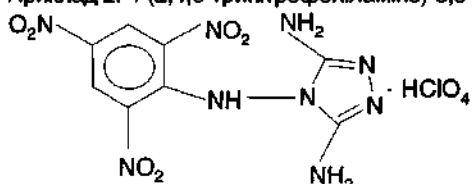

На другій стадії 3-пікриламіно-5-аміно-1,2,4-триазол нейтралізують стехіометричною кількістю хлорної кислоти:

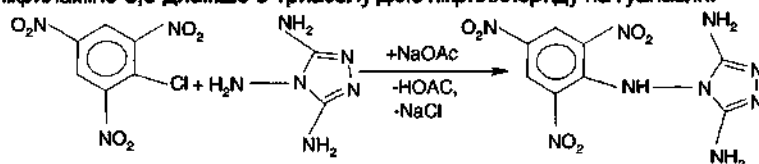
сіль отримують з кількісним виходом.

Приклад 2. 4-(2,4,6-тринітрофеніламіно)-3,5-діаміно-1,2,4-триазол хлорнокислий складу

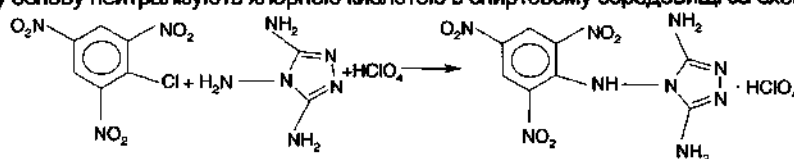
Речовина отримують в дві стадії.

1) Отримання 4-пікриламіно-3,5-діаміно-1,2,4-триазолу дією пікрилхлориду на гуаназин:

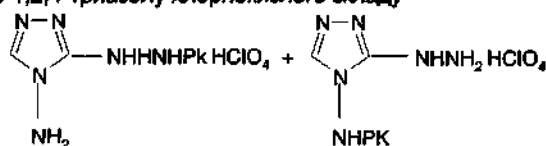
2) Отримання хлорнокислої солі.

Вищезазначену основу нейтралізують хлорною кислотою в спиртовому середовищі за схемою

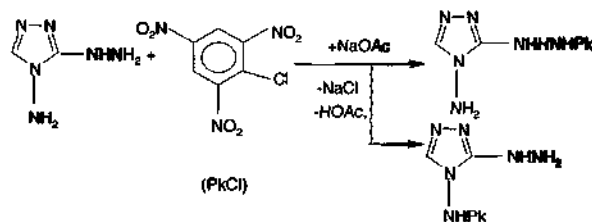
Отриманий спиртово-водний розчин впарюють та отримують технічний продукт.

Приклад 3. Суміш 3-(2,4,6-тринітрофенілгідразино)-4-аміно-1,2,4-триазолу хлорнокислого та 4-(2,4,6-тринітрофеніламіно)-3-гідразино-1,2,4-триазолу хлорнокислого складу

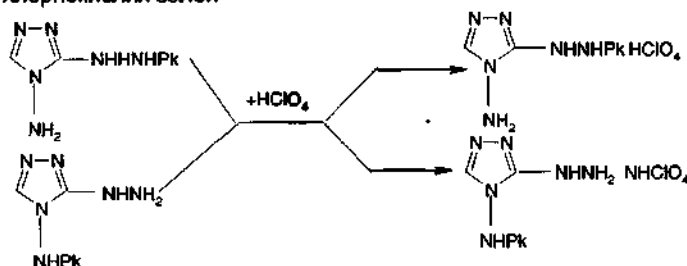

Речовини отримують в дві стадії.

1) Отримання суміші 3-(2,4,6-тринітрофенілгідразино)-4-аміно-1,2,4-триазолу та 4-(2,4,6-тринітрофеніламіно)-3-гідразино-1,2,4-триазолу

2) Отримання суміші хлорнокислих солей

Процес проводять у спиртовому розчині, продукт висушують в ексікаторі.

Інші речовини отримують аналогічно. Дані про ці речовини, а також вищезазначені приклади наведені в таблиці 1.

Наведені вище приклади виконання корисної моделі наочно свідчать про можливість отримання високоенергетичних солей, які можуть бути використані, зокрема, як компоненти вибухових речовин (ВР), в тому числі рідинних та водовмісних, а також твердих та унітарних ракетних палив, тощо.

Таблиця 1

Дані про хімічний склад та будову реагентів та
продуктів реакцій отримання солей згідно корисної моделі

№ п/п	I стадія							II стадія		
	Z	Субстрат			Акцептор A	Base			Кислота HX	Склад солі
		R ¹	R ²	R ³		R ¹	R ²	R ³		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	 (P ₆ Cl)	H ₂ N	H	NH ₂	CH ₃ CO ₂ Na	 NH ₂	H	NH ₂	HClO ₄	Base HClO ₄
2	P ₆ Cl	H ₂ N	NH ₂	NH ₂	CH ₃ CO ₂ K	NH ₂	P ₆ NH	NH ₂	HClO ₄	Base HClO ₄
3	 CH ₃	H ₂ N	H	NH ₂	(C ₂ H ₅) ₂ N		H	NH ₂	HClO ₄	Base HClO ₄
4		H ₂ N	H	NH ₂	CH ₃ CO ₂ Na		H	NH ₂	HNO ₃	Base 2HNO ₃
5	P ₆ Cl	CH ₃	NH ₂	NH ₂ NH ₂	NH ₃	CH ₃ *CH ₃	NH ₂ NHP ₆	NHNHP ₆ NHNH ₂	HClO ₄	Base HClO ₄ + Base HClO ₄

Формула ізомерної сполуки Base*